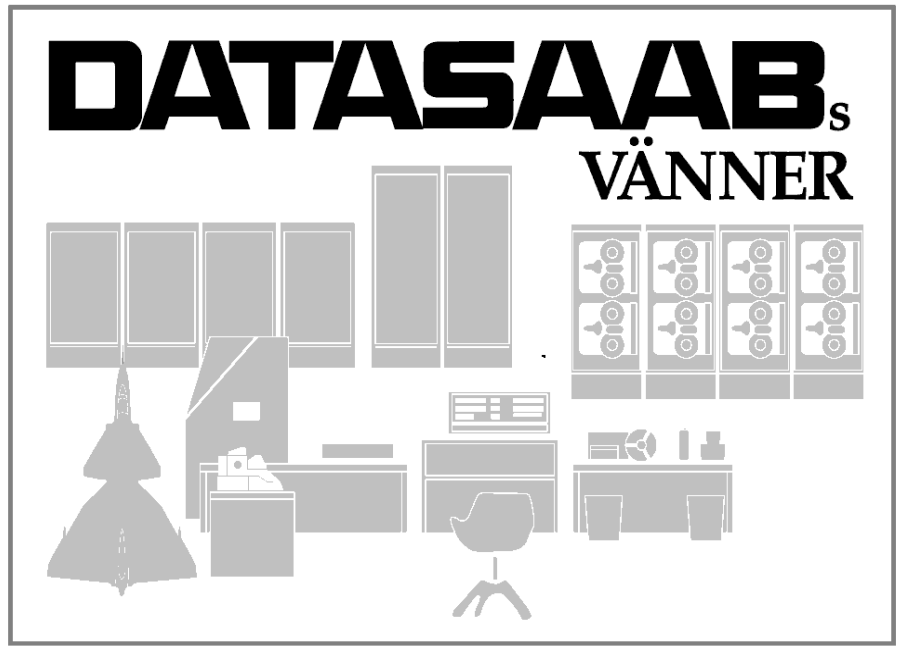

MEMLEMSBLAD

Datsaabs Vänner - En ideell förening för datorhistoria och IT - utveckling

Ordförande har ordet - sid 2

Verksamhetsberättelse - sid 2

Resultaträkning 2011 - sid 5

Budgetförslag 2012 - sid 5

Valberedningens förslag - sid 6

Datsaabs Vänners Höstfest - sid 6

Proposition ang. stipendium - sid 7

Spårvagnsresa i Sthlm - sid 8

Studiebesök på US - sid 9

Minnesord - sid 10 -11

NR 1 - FEBRUARI 2012 - ÅRGÅNG 19

Utgivare: Lennart Pettersson, tel 013-662 83, email lenp@algonet.se

Redaktör: Sven-Erik Järkelid, tel 013-701 21, email s.jarkelid@comhem.se

Adress: c/o Sven-Erik Järkelid, Årenprisivägen 36, 585 64 LINGHEM

Hemsida: <http://www.datsaab.se>

Hemsidans lösenord: datsaab2012

Ordförande har ordet

Hej igen! Nu har vi kommit en bit in på nya året och julstämningen har lagt sig och föreningsarbetet har kommit igång. Men det har hänt saker under den gångna hösten.

Under våra tisdagsträffar har vi ägnat oss åt att försöka upprätta en databas över bilder vi samlat på oss under åren. Både från företaget Datasaab och från DSVs verksamhet. Än är vi bara i början så mycket arbete återstår. Bl. a. vet vi att det finns bilder hemma hos många som det kunde vara intressant att införliva i bildarkivet. *Så hjälp oss få tag på dessa genom att skicka till oss de du har – antingen pappersbilder eller i digital form.* Bilder från kunder är naturligtvis mycket intressanta också.

Vad som hänt i övrigt finns att läsa om i separata artiklar och på vår hemsida – den har fortfarande många besökare.

Tyvärr så drabbas vi då och då av sorgebud. Och den här hösten är inget undantag. Kollegor som man känt i många år och som man delat både glädje och besvärligheter med finns plötsligt inte mer.

Rune Nyman, som var chef för datasaabdivisionen under andra halvan av 1970-talet, samt Sune Sjölund och Sven Yngvell, som båda var med redan på Sara-tiden, och Åke Berthner som kom in som en frisk fläkt i Datasaab har lämnat oss under hösten. Sune var under många år medlem av DSVs styrelse och Sven gjorde en insats som ordförande för redaktionen för boken om D22-D23.

Till sist vill jag önska alla *Ett bra 2012!*

Lennart

Verksamhetsberättelse för Datasaaabs Vänner verksamhetsåret 01/01 2011 - 31/12 2011

Allmänt.

Styrelsen har under året bestått av följande medlemmar:

Lennart Pettersson (ordf), Göran Wahlström (sekr), Kjell Johansson (kassör, Heike Bergsten, Göran Ekelund, Reino Floren, Rolf Hultqvist, Sven-Erik Järkelid, Lennart Karsberger och Weimar Sandel.

Styrelsen har under året haft 4 möten. Föreningen hade vid årsskiftet 180 medlemmar.

Nya medlemmar har tillkommit under året, men tyvärr har vi också drabbats av att medlemmar avlidit. Rune Nyman, Sune Sjölund, Sven Yngvell och f.d. medlemmen Åke Berthner har alla lämnat oss.

Vi har också i år träffats en rad tisdagar i vår klubblokal. Den huvudsakliga sysselsättningen – förutom att prata om gamla minnen – har varit att få igång och påbörja ett bildinsamlingsprojekt, som beskrivs under museisektionens redogörelse nedan.

Dokumentationssektionen

Under året har vi lämnat tillbaka dokument som vi lånat från arkivet i Vadstena och några nya dokument har tillförts arkivet.

Göran Ekelund

Informationssektionen

Under verksamhetsåret har 3 medlemsblad givits ut. Följande medlemmar har bidragit med artiklar: Tore Mårdh, Viggo Wentzel och Heike Bergsten. Professor emeritus Kåre Larsson har medverkat med en artikel om ”D21:ans betydelse för lipidforskningen på 1960-talet”. Ordförande Lennart har medverkat i samtliga nummer.

Redaktör: Sven-Erik Järkelid

Klubbsektionen.

Årsmötet 2011 genomfördes med 30 medlemmar närvarande. Samlingen startade med en visning av Datamuseet It-Ceum.

Efter intagen lunch i Vagnhallen, Fontänen, så diskuterades föreningens vara och inriktning samt

eventuellt införande av en stipendiefond. Dagen avslutades med ordinarie årsmötesförhandlingar.

I stället för en julfest samlades vi, 34 glada DSV:are, till en höstfest med mingelmusik av Tombola. Denna trio framförde därefter en mycket uppskattad underhållning varefter vi intog en god middag. Sedan gav Viggo en betraktelse över "Hur hemlig är en hemlighet".

Rolf Hultqvist

Hemsidan 2011

Hemsidans besöksfrekvens har under större delen av året legat strax över 4000 besök per månad. Det sista kvartalet minskade antalet besökare till ca 3500 per månad. Detta speglar bilden av 2009, då besöksantalet sjönk mot slutet av året, men sedan ökade igen första kvartalet 2010.

Större uppdateringar på hemsidan uppmärksammas numera med ett e-post-utskick till medlemmarna.

Artiklar och referat som lagts ut på hemsidan under 2011:

- Film om SAABs produkter.
- Referat av Viggos tal på årsmötet.
- 3 st. Medlemsblad.
- Tidningsartikel (DN) om DataSaabs medarbetare på 70-talet.
- Referat från besöket på US 30 augusti.
- Film och referat från besöket på Spårvagnsmuséet 1 november.
- Inbjudan och referat om höstfesten den 15 november.
- Julhälsning från Sydafrika.
- Fler bilder på Sara.

Heike

Musei- och förrådssektionen.

I ett USB minne som finns i hobbylokalen finns det fotografier från DSV och DS-verksamheten. (DSV= DataSaabs Vänner, DS= DataSaab)

Vår uppgift framöver blir att få ordning på dessa fotografier.

Vi använder gratisprogrammet Picasa 3 som är ett fotoprogram som finns att hämta på nätet.

Insamlade digitala bilder samt pappers- och negativ-fotografier skall kunna överföras för dataregistrering dvs. ett bildarkiv som kan vara ett komplement till Vadstenaarkivet.

En nyckelordslista har vi hämtat från Vadstenaarkivet.

Vi har börjat med att göra en inventering av pappersbilder/digitala bilder.

Det finns en plan hur vi skall jobba framöver med bildarkivet.

Det är viktigt att namnge personer och föremål som finns på fotografier.

Tanken är att insamlade fotografier med tillhörande texter skall göras tillgängliga på Google och kunna nås via DSVs hemsida. Men då får man ta hänsyn till personuppgiftslagen PUL, som är svår-tolkad.

Datainspektionen hänvisar till frågor och svar på sin hemsida www.datainspektionen.se

Weimar Sandell

Historiska nätverket

Under verksamhetsåret har tre separata DSV-aktiviteter och fyra gemensamma samlingar med Dataföreningens östra krets genomförts.

Aktiviteterna har haft temainnehåll med studiebesök, föreläsningar och insamling av regionalt datorhistoriskt material. Antal deltagare har varierat från 10 till 60 personer.

20 mars, 2011.

I samband med årsmötet kallade vi till en öppen visning och presentation av Datamuseet IT-ceum som numera inryms i Östergötlands Museum. Ca 15 DataSaab-vänner kom för att se och lyssna och bidrog dessutom med egna berättelser.

15 april, 2011.

Ett 10-tal DataSaab-vänner hörsammade Thore Mårdhs kallelse och besökte NSC (Nationellt SuperdatorCenter) i Mjärdevi.

10 maj, 2011.

Årets vårutflykt genomfördes med besök i Morgongåva och Sala. I en lagerlokal i Morgongåva har Swedbank samlat historiskt intressant bankutrustning. Bland många rariteter kan nämnas sedelmataren Meteor, förmodligen det första exemplaret av en svensktillverkad sedelmatare för ATM-bruk. Ett 10-tal vänner deltog.

Det huvudsakliga skälet till resan var att återföra lånad D5/20-utrustning som vi under några år försökt återställa till en fungerande "bankdiskterminal". Tyvärr har vi fått ge upp försöket. Däremot har utrustningen varit användbar i samband med presentationer och utställningar.

På hemvägen stannade vi i Sala och besökte silvergruvan där flertalet av oss passade på att göra ett besök i gruvans schakt på 155m-nivån.

Gemensamma aktiviteter med historievänner från Dataföreningen

30 augusti, 2011.

Ett 25-tal historievänner besökte CMIV (Center for Medical Image Science Visualization) på US i Linköping.

Professor Tino Ebbers presenterade på ett förtjänstfullt sätt forskning och teknik kring datortomografi eller det vi i dagligt tal kallar skiktröntgen. CMIV och deras visualiseringsbord har väckt uppmärksamhet världen över.

November 2011.

Studiebesök i Stockholms vagnhallar och guidad tur med museispårvagnen Djurgården 7N.

Ett 20-tal historievänner deltog. Ingvar Göransson, f.d. SPADAB och numera spårvagnsentusiast, bjöd på en minnesvärd guidning om spårvagnens historia och tillika åktur –Norrmlmstorg-Djurgården.

8 december, 2011.

Föreläsning i Wallenbergsalen med Lars Dahmén, "Mediaindustrins tekniska utveckling"

Arrangör: Datamuseet IT-ceum och Dataföreningen Östra kretsen.

Denna aktivitet är exempel på samarrangemang med "Datorhistoriska vänner i regionen". Totalt var vi ett 60-tal personer som besökte föreläsningen.

Fortlöpande arbete med insamling av "Datorhistoriska berättelser/minnen" inom regionen.

Tillsammans med Datamuseet IT-ceum, Östergötlands Museum, startade vi under hösten ett arbete att dokumentera och filma personer som var med och grundade den regionala datorutvecklingen.

Under november och december gjordes intervjuer och filminspelningar med personer från forna Facit i Åtvidaberg och LUXOR i Motala.

Under våren 2012 är det vår förhoppning att fortsätta med några SAAB- och Datasaab-veteraner. Reino Florén, Nätverksmotor i historienätverket

Distribution

Under året har distribution av medlemsbladet till medlemmarnas mail-adress introducerats, och har mottagits positivt av många medlemmar. Detta har inneburit en minskning av kostnaderna för medlemsbladet och beräknas innebära en besparing på uppemot 10 Tkr/år.

Sålda böcker: 7 st bokpkt. därav 3 st pkt på årsmötet =35st. 1st D21,4st Flyg,3st Bank,2stD22/23, Gudar3st. Summa tot 48 st.

Lennart Karsberger

Styrelsen

Resultaträkning 2011, Budget 2012

2012-01-24

	Resultaträkning 2011	Budget 2012	
BEHÅLLNING 2011-01-01			
Förskott	2 496,92		
Kassa:	525,40		
Handelsbanken:	130 698,08		
SUMMA:	133 720,40	133 720,40	
INKOMSTER:			
Medlemsavgifter:	18 300,00	17500	
Boksektionen:	2 030,00	500	
Drift, allmänt:	0,00		
Informationssektionen:	0,00		
Klubbsektionen:	6 200,00	8000	
Hemsidessektionen:	0,00		
Dokumentation, nätverk:	0,00		
Museisektionen:	0,00		
Diverse, bl. a. räntor:	2 327,50	600	
SUMMA:	28 857,50	26600	
UTGIFTER:			
Medlemsavgifter:	1 000,00		
Boksektionen:	0,00		
Drift, allmänt:	1 046,50	1200	
Informationssektionen:	6 915,00	3500	
Klubbsektionen:	20 394,00	8000	
Hemsidessektionen:	3 215,00	3215	
Dokumentation, nätverk:	789,00	800	
Museisektionen:	200,00	400	
Diverse, bl. a. räntor:	915,05	300	
SUMMA:	34 474,55	17415	
INKOMSTER-UTGIFTER:		-5 617,05	9185
BEHÅLLNING 2011-12-31			
Förskott	136,42		
Kassa:	0,40		
Handelsbanken	7 722,53		
Handelsb e-kap	121 244,00		
Fordran medlemsavg. 2012	-1 000,00		
SUMMA:	128 103,35	128 103,35	0,00
Balans, bokprojektet:		-28 712,55	
KOMMENTAR:			
179	medl. har erlagt medl. avg för året 2011, varav 6 betalad 2010. Ej debiterats som fordran för 2011		
	1 hedersmedlem avgiftsbefriad		
10	medlemmar har erlagt medlemsavgift för året 2012, överförs som fordran för 2012		
	Arets förlust förorsakas av att fakturan för julsammankomsten 2010, 5960kr, betalades 2011.		
	Resultatet för 2010, 7162kr		
	Linghem 2011-12-31		
	Kjell Johansson (Kassör)		

Valberedningens förslag till ledamöter/funktionärer för 2012.

Ledamöter för 1 år:

Ordförande:	Lennart Pettersson	Fyllnads val
Arkiv Vadstena:	Anders Vistby	Nyval
Klubbmästare:	Rolf Hultqvist	Omval
Redaktör Medlemsbladet:	Sven-Erik Järkelid	Omval
Distribution:	Lennart Karsberger	Omval
Redaktör Hemsidan:	Heike Bergsten	Omval
Museum och Förråd:	Weimar Sandell	Omval
Historiska Nätverk:	Reino Florén	Omval

Revisorer för 1 år:

Nils Hellström	Omval
Björn Johansson	Omval

Stipendienämnd för 1 år

(utöver styrelseledamöter):

Bernt Magnusson
Tord Jöran Hallberg

/Valberedningen

Göran Löf och David Lundin

Datsaabs Vänners Höstfest 2011

Den 15 november samlades 32 förväntansfulla Datsaabvännar på Fontänen i Linköping för att lyssna på underhållning och avnjuta en höstmiddag.

Kvällen inleddes med mingel medan Trion Tombola med Ola Lager på gitarr, Olov Öberg på fiol och Johnny Anderson på bas spelade bakgrundsmusik. Nu fick vi chansen att prata med våra gamla jobbarkompisar och datera upp oss på vad som hänt. Många av oss träffas ju bara på den här årliga festen.

På slaget 18.00 var det dags att inta borden, Rolf hälsade oss välkomna och trion drog igång med sång och underhållning.

En god och riklig middag serverades kompletterat med drycker av mer eller mindre alkoholstarkt slag.

När vi sedan mätta och muntra slog oss ner framför podiet, gjorde Viggo Wentzel sitt bästa för att inviga oss i kryptografins och nyckelhanterings hemligheter. Ett komplicerat område som lär kräva mer påläsning för den intresserade.

Vi tackar Rolf Hultqvist som arrangerade höstfesten, och hoppas att vi kan fortsätta att träffas så här, även om Datsaabs Vännar nu har problem att bemanna styrelsen.

/ Heike Bergsten, WEBmaster

Viggos kåseri hittar du på hemsidan

Proposition ang. regler för utdelning av Datsaabs Vänners stipendium.

Enligt uppdrag av årsmötet 11-03-20 föreslår styrelsen att ett stipendium instiftas enligt nedanstående regler:

Regler för utdelning av Datsaabs Vänners, DSV, stipendium.

1. Mål och syfte:

Stipendierna skall främja och uppmuntra studerande ungdomar i Linköpingsregionen som visar stort intresse och fallenhet inom Data och IT samt personer som regionalt gör pedagogiskt berömvärda insatser för att öka intresset för naturvetenskap och teknik.

Syftet är att uppmuntra, stimulera och att tillvarata individens kreativitet samt att ge möjlighet till individuell förkovran inom ovan definierade fokusområden.

2. Målgrupp/stipendiater:

DSV stipendier skall i första hand delas ut till personer inom grundskolan/gymnasiet som gjort insatser i enlighet med stipendiets mål och syfte.

3. Stipendiets storlek och periodicitet:

100 000 Kr har avsatts till stipendier (enligt årsmötesbeslut 2011-03-20) och skall delas ut med 20 000 Kr/år under en femårsperiod med början år 2013.

Det årliga beloppet om 20.000 kr skall kunna fördelas på ett eller flera stipendier exempelvis fördelat på såväl studerande ungdomar som pedagoger inom grundskola/gymnasium.

Stipendiet/stipendierna skall utbetalas i form av kontanter.

Utdelningen skall ske i sådan form att det inte medför skatte- eller andra skyldigheter för DSV.

4. Stipendienämnd:

Stipendienämnden skall bestå av 3 styrelseledamöter, varav en är DSVs ordförande plus 2 aktiva medlemmar utanför styrelsen, vilka utses vid DSVs årsmöte. Nämnden utser stipendiat/stipendiater. Beslut föreläggs DSVs styrelse senast april varefter utanordning kan ske.

Nämnden har rätt att konsultera sakkunniga inom berörda organisationer för att få hjälp att bedöma värdet av inkomna ansökningar. Dessa personer har ingen rösträtt vid valet av stipendiat.

Nämnden utses första gången vid årsmötet 2012 och påbörjar planeringsarbetet under våren.

Information om stipendiet och regler för ansökan skall utannonseras under september.

Ansökningarna om stipendium skall vara inlämnade till stipendienämnden senast under januari påföljande år.

5. Utannonsering:

Utannonsering med villkor för en ansökan skall ske på DSVs hemsida och på skolorganisationernas hemsidor samt i deras interna skrifter så långt det är möjligt.

Nämnden skall också sträva efter att få uppmärksamhet genom lokalpressen i form av artiklar och/eller reportage och därmed öka spridningsmöjligheten.

Annan annonsering är beroende av ekonomiska förutsättningar och skall godkännas av styrelsen.

6. Utdelning av stipendiet.

Utdelning av stipendium/stipendier skall genomföras under vårterminen, förslagsvis i maj månd.

Utdelningen skall ske i samband med ett evenemang som skapar mesta möjliga fokus på publicitet. Därför bör samarbete eftersrivas med andra lokalt verkande organisationer som DFÖ, Företagarna eller lokala företag som stödjer ovan definierade mål och syfte.

Besök på Svenska Spårvägssällskapets Stockholmsavdelning.

Datasaabs vänner och Datorhistoriska nätverket gjorde 1 november med ca 20 personer ett av Reino Florén ordnat besök på Svenska Spårvägssällskapets Stockholmsavdelning, SSS-S. Flertalet åkte en tidig Blåklintsbuss Express till Stockholm C där bl a undertecknad (numera Täbybo, Sthlm) kunde ansluta. Efter frukostfika på det nostalgiska Kafferepet på Klarabergsgatan vid statyn av Nils Ferlin följde promenad till Norrmalmstorg där Reinos tidiga kollega Ingvar Göransson (fd Spadab med D21/D22) väntade med en museispårvagn.

Ingvar som är ordförande i nämnda Spårvägssällskap berättade i spårvagnen, en gång vid Göteborgs Kvibergs linje, om nedläggningen av Stockholms spårvägstrafik i samband med högertrafikinförandet 1967 och bildandet av en intresseförening. Några spårvagnar räddades och **Museispårvägen Malmköping** invigdes 1969 på en svagt utnyttjad bandel i Sörmland.

Spårvägar har funnits i Stockholm sedan 1877, först hästdragna, 1887 ångdrivna på Söder och från 1901/1904 eldrivna. 1989 bildades Stiftelsen Stockholms museispårvägar och 1991 kunde **Djurgårdslinjen 7N** återinvigas mellan Norrmalmstorg och Skansen, och den drevs sedan av Spårvägssällskapet med renoverade och inlånade spårvagnar från bl a Göteborg, Norrköping och Oslo. 2010 förlängdes linjen till mellan Sergels torg och Waldemarsudde/Bellmansro.

Trafiken uppdrogs åt intresseföreningen SSS-S som vid starten även anförtroddes att utbilda 17 nya förare. Vagnparken består nu förutom föreningens renoverade museivagnar av inhyrda och nya vagnar från Tyskland. Vissa inhyrda kommer att utbytas mot inköpta moderna tyska. Även museivagnar i trafik hade "buss-PC" i realtidskontakt med SL:s trafikcentral och fick tom böta vid förtidig avgång.

Efter en fyllig introduktion vid Norrmalmstorg avgick Kvibergsvagnen till Djurgården och Skansen, där den vände och efter Gröna Lund avvek in i en spårvagnshall med sex fullpackade parallellspår.

Museivagnarna var omsorgsfullt renoverade och av olika "modernitet" och utföranden, tex: med träbänkar/skinnbänkar, spak-/rattreglage, olika längd, antal motorer, bogies, elbromsar, driftspänning 600V sedan 750/780V DC. Vissa äldre vagnar elvärmde extra under bänkarna vid inbromsning, nyare vagnar återmatade el till linjen, varvid linjespänningen höjdes kanske 100V

för närbelägna spårvagnar.

I äldre vagnståg gav konduktörerna klarsignaler från vagn till vagn till föraren. Sand utströddes på spakkommando, senare automatiskt, vid kritisk inbromsning i halka. Den klassiska varningsklockan stampar föraren på. Några fd sk verkvagnar, som varit urplockade och specialanvända för tex plogning, men iståndsatta i möjligt utförande, tex med öppen förarplats (Nr 24 S.S. B., Sth Södra Spårvägsaktiebolag). En restaurangvagn fanns också, tidigare populär bland Östermalms damerna.

Där stod även ett par moderna tyska genomgångbara spårvagnståg med bälgväggar och tex skivbromsar. Ett nyanlönt var gult men skulle enligt gällande policy omlackeras till blått. (Men ute i trafik såg man såväl svarta som vita nya vagnståg.)

Ingvar avtackades av Reino och ordf. Lennart Pettersson med några presenter samt ett bidrag till föreningen. Utanför vagnshallen följde gruppfoto och promenad till restaurang Lilla Hasselbacken vid Gröna Lund för lunch, där Ingvar som spårvagnsförare var stamgäst och ordnade specialpris.

Avslutningsvis kan minnas att spårvägstrafiken fortfarande sköts av Spårvägssällskapet SSS-S varvid museilinjerna med museivagnar frivilligt av medlemmarna.

Dag Folkesson

dag.folkesson@comhem.se

(Medlem i DSV och på 1960-talet verksam på Saab flygdivision med D2 och NSK3B/CK-37)

Artikeln finns kompletterad med bilder på hemsidan.

Studiebesök på CMIV, US i Linköping.

Höstens första gemensamma aktivitet inom "Datorhistoriska nätverket" ägde rum tisdagen den 30 augusti då vi besökte CMIV på Universitetssjukhuset. Ett 25-tal intresserade samlades på CMIV för att lyssna till en spännande guidad tur och presentation av professor Tino Ebbers.

Arrangemanget genomfördes i samverkan med Dataföreningen Östra kretsen och Datasaaabs Vänner där Tore Mårdh var initiativtagare och kontaktperson.

Vad är CMIV? (Center for *Medical Image Science Visualization*). CMIV bedriver sin kärnverksamhet på US i Linköping. Professor Tino Ebbers är ansvarig för den numera allt mer kända MR-kameran (Magnetrontgen). MR-tekniken är inte bara tillämpad inom forskning utan används allt mer i klinisk verksamhet.

Ni som besökt Visualiseringscenter i Norrköping har kanske sett det "virtuella operationsbor-

det". Tekniken är starkt förknippad med CMIV och den forskning som där bedrivs och kan exempelvis utnyttjas i form av virtuella operationer, utbildning m.m.

Efter ca en timmas spännande föreläsning av Tino Ebbers fortsatte vi med en frågestund som verkade uppskattas av såväl föreläsare som oss besökare.

Ett stort tack till Tore som tog initiativet till vårt besök på CMIV samt till Tino Ebbers med personal som berättade om en spännande forskning och tillämpning som många av oss förmodligen kommer att få nyttja.

Till sist en uppmaning till er alla i vårt historiska nätverk att gärna komma med förslag om liknande spännande ämnen och studiebesök. Idéer är alltid välkomna.

Vid pennan
Reino Florén
Nätverksmotor

Tino Ebbers beskriver en magnetrontgenbild.

Några lyssnande och fascinerade åhörare.

Runa över Rune

Framlidne Rune Nyman gjorde Datasaab tre stora tjänster under sin tid på företaget på 70-talet.

Den första var att han sålde tunga linjen, d.v.s. D 21, D 22 och D 23 till Univac och fick bra betalt för kundbasen. Den konstruktion som bestod av SAAB-Univac lättade också på utvecklingskostnaderna på Datasaab, som var alldeles för höga.

Den andra stora tjänsten var att han lyckades behålla lätta linjen, d.v.s. bankterminalerna kvar på Datasaab. (Univac hade annars gärna slukat dem också.) Därmed existerade företaget med större delen av personalen kvar inom SAAB-SCANIA i Linköping, men hade också fått mindre inkomster och sämre lönsamhet.

Den tredje stora tjänsten blev därmed att köpa Facits datasektor av Elektrolux till en billig penning. Tanken var att förse deras ofärdiga kontorsdatorer med kvalificerad programvara och börja sälja dem (D15, D16) på en gryende marknad. Utvecklingsuppdraget var enkelt för Datasaab kvarvarande systemavdelning.

Därmed räddades Datasaab för en fortsättning trots att SAAB-SCANIAS tålamod var slut. Då, liksom nu, kostade den högre prioriterade bilindustrin i Trollhättan stora pengar, vilket Datasaab och dess chefer blev offer för.

Ben

MINNESORD

Sven Yngvell 1928-2011

Vår vänlige och duktige skånepåg Sven har tyvärr lämnat oss alltför snabbt och tidigt!

Sven föddes i Skurup, utbildade sig till reservofficer och senare i Lund till fil.mag. i matematik, fysik och teoretisk fysik med examen 1955. Han provade på läraryrket i Malmö men nappade snart på Saabs lockrop om utvecklingsarbete i Linköping. Sven blev nu "programmeringsmatematiker" i Börje Langefors' organisation.

Uppgiften omfattade numerisk analys med programmering i BESK, den svenska datorn i Stockholm. Saab utvecklade och byggde sin snarlika SARA och Sven var då med om utvecklingen av programvaran till denna. På Robotavdelningens elektronikavdelning utvecklades vid denna tid en prototyp till det som skulle bli en flygburen dator, SANK, alias Saab D2. Våra två Mr Datasaab, Gunnar Lindström och Viggo Wentzel tänkte sig även en civil variant varför epoken D21 inleddes. Maskinvarukompetens fanns men skralt var det med dito för programvara inom denna elektronikorganisation varför hjälp anropades från "Stora Saab". Den kom snabbt och villigt genom Börje, Sven, Bengt Asker, Magnus Tiderman, Kerstin Berger mfl.

Som nyanställd hos Viggo 1959 fick jag ansvaret att ta fram program till D2 och fick testa mina akter i SARA genom den simulator "SANK i SARA" som min företrädare Viktor Johansson tagit fram. Jag fick träffa nämnda experter i SARA-källaren och blev kontaktman mellan HW och SW. Sven och de övriga deltog i specifikationen av D2's efterföljare D21 och de drog igång med specifikationer och implementering av systemprogramvaran till D21. Sällan har jag väl känt mig så trygg som i SARA-källaren med Sven, Bengt och Börje. Sven blev 1965 chef för Datasaab's SW-utveckling med kundstöd inom detsamma.

Börje Langefors kom med idén att knyta samman teknisk och kommersiell databehandling genom ALGOL-GENIUS som var Algol och Cobol. Sven och hans organisation, stödd av specialister som Sven och Bengt kände till klarade denna utmaning och vi kunde gå ut med lanseringen långt innan IBM kom fram med sin motsvarighet PL1.

Sven Yngvell var en mycket omtyckt chef, såväl uppåt som nedåt i vår organisation och dessutom ute hos våra kunder som ville veta hur man skulle få ut all kraft ur våra datorer.

De sista 18 åren av sitt yrkesliv var Sven chef för dataservisavdelningen inom hela Saab-Scania AB.

Även privat var Sven mycket social och omtyckt. Han tränade sin fysik flitigt, åkte ett antal Vasalopp och sprang runt i den backiga Åbysäcken. Sönernas vilda akrobatik i fria skidhopp höll han sig dessbättre ifrån men följde förstås deras framgångar.

Vi som haft förmånen att ta del av Svens kunskap och vänskap sörjer nu med hans familj; hustrun Margareta (Lola) samt sönerna Jonas och Anders med familjer.

Bernt Magnusson

MINNESORD

Sune Sjölund

En tid efter att jag kommit till SAAB 1957 blev jag bekant med Sune Sjölund som arbetade på gruppen som utvecklat SARA. Sune var en lågmält glad och trevlig person som det var lätt att bli bekant med och att samarbeta med. Särskilt uppskattade jag hans underfundiga humor. En liten ”randanmärkning” kunde göra ett snabbt slut på lite väl vidlyftiga diskussioner. Man måste också beundra hans energi och envishet att klara en långvarig konvalescens på grund av TBC och sedan klara av hela Högskolekursen vid SAAB vid sidan av arbetet. En del av sin konvalescenstid ägnade han bl.a åt att vara skeppare på ångbåten Boxholm II i sjön Sommen.

Efter SARA-tiden deltog han i utvecklingen av NTC-maskiner för att så småningom hamna på Data-saab-divisionen där han bland annat arbetade med inkörning av D20-system.

Fram till 2005 var Sune medlem av DSVs styrelse där han bl.a. ansvarade för underhållet av Data-saabarkivet i Vadstena, och under den tiden strömmade det in ganska mycket material som skulle utvärderas och föras in i arkivet. En tid hade han arbetsrummet i sitt hus fullt med dokumentkartonger, som han envist gick igenom.

Vi är tacksamma för det arbete han lade ner i DSV och vi saknar en trevlig kamrat och avhållen kollega.

Lennart Pettersson

MINNESORD

Åke Berthner

Åke var under många år verksam som chef och ledare inom Datasaab's utveckling – först med konstruktionen av CK37 och sen inom många civila produkter.

Jag hade förmånen att få jobba ihop med Åke under stor del av 70- och 80-talet.

Som chef och ledare var han bl a mycket stödjande och lyfte fram många yngre till utökat ansvar och nya arbetsuppgifter. Åke var en inspirationskälla genom att förmedla erfarenheter från sin egen ”portfölj” men även från det nätverk av kollegor som han odlade väl.

Under de många situationer som förekommer under en konstruktionsfas kan det kännas att det ”tar emot” – Åke hade då förmågan att på olika sätt lätta upp stämningen så att man fick nya krafter att gå vidare i det mödosamma arbetet. Utöver tuffa och konstruktiva möten fanns alltid en hel del skratt i den andra vågskålen.

När man på senare år mötte den alltid oklanderligt klädda Åke med sin kära livskamrat Gunvor så kändes det alltid en varm och stor glädje att få stanna till och växla tankar och minnen från vår arbetstid samt gemensamma bekanta. Vilket stiltigt par som skred fram längs Platensgatan.

Åke var en färgstark person som nu har lämnat oss med stor saknad men med många goda minnen i behåll.

Arnold